

Стеван РАЈЧЕВИЋ

ДОКУМЕНТА МАГИСТРАТА ГРАДА НОВОГ САДА О СЕОБИ СРБА У РУСИЈУ У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ 18. ВЕКА

Сеоба Срба у Русију почетком друге половине 18. века забележена је на одређен начин, али специфичан кроз акта и записнике Магистрата Слободног краљевског града Новог Сада.

Магистрат извештава Пожун или Беч као централе (које траже) о одређеним личностима које су добиле пасош за одлазак у Русију а које су прошле кроз овај град. Магистрат је ретко издавао пасоше, али је готово увек одговарао да су пасоши добијени или издани у Бечу или Пожуну и да он не може забранити пролазак путника – грађана са исправним документима. Магистрат се увек као поданик обавезивао на будно мотрење сумњивих особа – грађана и уредно извештавање о сумњивим лицима којима је правац кретања усмерен према Русији. Обавезивао се и на уредно привођење и испитивање осумњичених на које је упућивао Пожун, Беч или Бачка жупанија. Намесничко веће из Пожуна увек упућује на будно праћење кретања осумњичених због њихове активности на наговарању и одвођење у Русију.

На примедбу Намесничког већа из Пожуна од 8. новембра 1756. године да је Магистрат учинио преступ издавањем пасоша за сина и ћерку поседника Стратимировића из Кулпина, одговара да о томе Магистрат ништа незна, већ је породица одведена под утицајем капетана Пишчевића а он је пасош добио преко команде у Петроварадину.

Интересантан је податак о деловању поручника Јакова Јездимировића који је сакупио 1046 особа из турских крајева (Црна Гора). Јездимировић Јаков који је у Новом Саду направио дуг од 4.781 форинте на име прикупљених породица (храна, одећа и кирија) и онда је нестао а породице су се разишле у пропасти – многи су у карантину и умрли. Зато Магистрат преко својих судија и Сената тражи спас за поданике од Њеног величанства.

Важан документ за ову сеобу је Попис Црногораца од 7. јула 1759. године који су се одселили у царску Русију, са подацима о њиховом пореклу, старости, времену проведеном у карантину као и о броју отишлих. Укупно је по овом попису отишло 135 особа.

Врло је интересантан документ из 1763. године од Намесничког већа из Пожуна којим тражи да се објави Патентно писмо Марије Терезије о забрани емиграције, условима и кажњавању прекршилаца јер Њено величанство има намеру да се

у држави омогући бољи и срећнији живот становницима и да се број становника повећа уз пружање помоћи у томе. Објављена је и наредба о казнама за прекршиоце.

Исцрпни подаци дати су за Лазара Рубешића и његовој породици о његовом имовном стању, његовим активностима, те кажњавању као сенатора и његовом удаљавању из службе после чега је у Русију тајно отишао – емигрирао 1759. године.

Документ из 1765. године говори о Павлу Јулинцу као команданту позадине у руској војсци и колики је њему значај дат због могућег утицаја на емиграрање приликом његовог доласка у Угарску. За свако тражено лице од стране Магистрата дати су максимални подаци да би се спречила емиграција сумњивих лица која би могла подстаћи друге на емиграцију. Тако су достављени подаци за Арона Николића, сина Андрије Николића, протопрезвитера из Новог Сада као и за Стефана Ожеговића, бившег сенатора Новог Сада који је у Русију емигрирао.

Документ из 1783. године говори о издавању пасоша Јулијани Јулинац, да може отићи код брата Павла Јулинца у Русију, а у вези са преузимањем имовине у случају његове смрти.

Кроз записнике седница Магистрата Новог Сада од 1754–1757 године имамо податке о наплати потраживања у корист Јелене, жене Ацка Бугарског који се иселио у Русију а против Максима Земунчевића.

По молби Лазара Вучковића из Футога Магистрат је закључио да он не може добити тражени новац након продаје трговачке робе сина Димитрија који се преселио у Русију због дугова.

У записнику Магистрата стоји одлука из 1755. године да ће се предузети потребне мере опреза у случајевима као што је емиграција Лукач Ференца (Фрање), Хадаши Шандора и Перхе Николаса из града Дорога у Русију.

Из записника од 1756. године види се одговор Магистрата Намесничком већу из Пожуна да они нису издали пасош ћерки и сину поседника Стратимировића из Кулпина као ни капетану Пишчевићу који су емигрирали у Русију.

Интересантан је записник из 1757. године а под тачком 8 и 9 у коме се за ухапшене Пантелију Брашковића и Николу Станисављевића тражи испитивање и провера оптужби за Јована Баловића – бележника, о издавању 5 или 6 пасоша са печатом Карловаца што је омогућило да 6 особа емигрира у Русију. Постоје претпоставке да се Јован Баловић по повратку из емиграције (Русије) издавао као цар Шћепан Мали у Црној Гори.

На основу обрађених докумената и записника може се констатовати да је кроз Слободни краљевски град Нови Сад са знањем Магистрата прошло у правцу Русије близу 1.500 особа. Било је и повратника. Због емиграције Магистрат у то време није имао последица које су могле уследити деловањем Виших власти.

Д – 1.

Предмет бр.: Ф.1. Фас. 3 Суб В/753. Т (Трула грађа)

(Предмет је оштећен и сачуван је само део текста, тачније, крај наредбе Намесничког већа из Пожуна)

Због тога се налаже овом Магистрату да на основу милостиве царско кра-

љевске наредбе, наведени Аврам Рашковић и Симеон Пишчевић (Пишћевић?), како из, тако и преко овог града могу да прођу, и њихове породице у путовању за Русију, нико не може да спречи, већ с пасошима могу слободно да прођу.

Дато од Намесничког већа у Пожуну, дана 3. септембра 1753. године.

Лат.

Л. 2

Д – 2.

Предмет бр.: Ф.1. Фас. 2 Б/755.

Мудри и разборити, наше поштовање!

Из извештаја царинске службе из Стропкова (?) Намесничком већу, да су извесни Срби из припојене границе, на основу милостивог Њеног величанства пасоша, отишли пре две године на службу у Русију, сазнаје се да су 10. јануара текуће године, преко прелаза Стропкова ушли у Угарску са важећим пасошима, и то њих четворица. Поручник Рајковић је отишао у Пешту (?), други поручник Николај Гражанов (Гразанов) у Арад, трећи, такође поручник, Лацки Бихарскови у Петроварадин и, најзад, четврти, заставник Василеи (Василиј) Сабов, такође у Арад.

У вези са издавањем пасоша за руске официре норма захтева да, ако улазе у ову државу преко пољске границе, треба да набаве пасош од граничарске команде.

Такође се наређује Магистрату да, спроводећи издате наредбе, будно прате ове руске официре за све време њиховог боравка у наведеним местима (градовима), а такође и да о овим околностима обавештавају Намесничко веће.

Дато од Намесничког већа у Пожуну (Братислава данас), дана 14. фебруара 1755. године.

Гроф Јозеф Кеглевић

Прилог на немачком језику (Копија)

Божјом вољом, ја Јелисавета, Прва царица свих Руса, дајем на знање да је поручник Симеон Рајковић поднео молбу за дозволу путовања, ради регулисања породичних прилика у Пешти. Објављује се наше одобрење којим се поручнику Рајковићу даје дозвола да несметано путује у царевину. Наши ће поданици тако испунити нашу наредбу којом се њему издаје пасош са нашим печатом.

Лат. Нем.

Л. 3

Д – 3

Предмет бр.: Ф.1. Фас. 5 Р/756.

(Први акт – Наредба Намесничког већа из Пожуна Магистрату, да у будуће не издаје пасоше емигрантима у Русију, без претходног одобрења)

Мудри и разборити, наше поштовање!

Град овог Магистрата не може да сакрије, да је објављена наредба у Бачкој жупанији, а Нови Сад овде припада, којом се забрањује издавање пасоша лицима посебно наведеним у списку, издатом од стране Ратног савета, односно, због случаја емиграције (1751.?) извесних граничара. То се односи на издавање пасоша Стефану Пичевићу (Пишчевићу ?), раније капетану у Петроварадину, затим становнику Новог Сада, који је са имовином и породицом емигрирао у Русију.

Такође је обавештење стигло од Ратног савета, да је извесни Стратимировић,

поседник из Кулпина, сина и ћерку са двојицом укућана, Јованом и Петром, са пасошима који су издати од стране овог града, са већ поменутиим Пиччевићем (Пишчевићем ?) у Русију послао.

Како је овим поступцима издавања пасоша град начинио преступ, односно, то је противно царским наредбама, тако се Магистрату налаже, да то више не чини, већ да се придржава одређених овлашћења (магистратских послова).

Дато од Намесничког већа у Пожуну, 8. новембра 1756. године.

(Други акт – Извештај Магистрата Намесничком већу)

Узвишеном Намсничком већу!

На основу наредбе од 8. новембра у којој смо са чуђењем схватили оптужбу због издавања пасоша сину и ћерки поседника из Кулпина Стратимировића, којим су са два укућана, Јованом и Петром и са капетаном Пишчевићем у Русију отишли, а без одобрења двора, понизно извештавамо.

Наведена оптужба, упућена Магистрату, није основана, јер Магистрат то није ни помишљао, већ је ћерка Анастасија (Стратимировић ?) тражила потврду о томе, да је њен муж већ 9 година емигрант у Русији, како би од Ратног савета могла да тражи пасош.

Без сумње је, да је породица Стратимировић одведена утицајем капетана Пишчевића (да је то он учинио), а он је пасош добио преко команде у Петроварадину. Такође, од како је отишао, више није виђен на територији града.

Лат.

Л. 5

Д – 4

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 8 Т/758.

Пресвето царско – краљевско величанство, господарице најмилостивија!

У најдубљој понизности, Пресветом вашем величанству (Двору), жалбу имамо. Како је, након милостивог одобрења Вашег величанства, одређеним породицама из Турске, тачније, из Црне Горе, за одлазак у Русију дозвољен слободан пролаз преко наших територија, на основу издате наредбе, прошле јесени је, из Русије, послан један поручник, Јаков Јездимировић, са важећим пасошем, одређен да прими поменуте породице. Сакупио је 1046 особа, од којих је умрло 137, а не мање од 501 још чека у карантину.

Како је, уз јемство поручника Јездимировића, за пристигле породице, од наших грађана добио храну и пиће на кредит, направио је дуг од 4.781 форинти. Када је исти поручник позван од стране Руског посланства, које се налази у Бечу, он је нестао, а породице су се разишле због несташице и оскудице, а грађани су упропашћени.

Због тога, Ваше пресвето величанство молимо, да својом милошћу сиромашне и верне поданике ваше спасете.

У нади за милост, верно остајемо.

Нови Сад, дана 27. априла 1758. године

Понизни и верни слуге и поданици:
Судија и Сенат сл. кр. гр. Новог Сада.

Лат.

Л. 2

Д – 5

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 8 од 28. 11. 1758.

Потврда ђакона Тодора Стојановића на 2 форинте и 33 крајцара које је примио за кирију од Црногораца, који су под вођством (командом) Јездимировића («лајтнанта московског») отишли у Москву (Русију), а боравили су у кућама Јозефа Рудија и Гаврила Милорадовића.

Срп.

Л. 1

Д – 6

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 5 П/759.

Попис «Црногораца» (укупно 135 особа) које су се одселиле 1759. године у царску Русију, са подацима о њиховом пореклу, старости, времену проведеном у карантину и др.

Лат., нем.

Л. 7

Д – 7

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 5 Н/760.

Мудри и разборити, наше поштовање!

Извештај дворске канцеларије садржи следеће: Да су 5. прошлог месеца (септембра) руски поручник Теодориј (Теодор ?) Доршија (?), са десетаром Николајем Палишем (?) и надзорником градске четврти Гаврилом Рандиулом (полицијским њадзорником ?), као и обичним војником Јованом Којићем, сви из хусарског пука Хорвата, са руским пасошима преко Пољске ушли у Угарску и близу Кошица прешли у Токај, одакле су однели униформе (војна одећа) и вино.

Због тога Намесничко веће Магистрату наређује: да поведе рачуна о томе да руски војници као прво, не наговарају становнике на емиграцију у Русију а такође да их и не одводе. У случају да се тако нешто деси, неодложно треба обавестити Намесничко веће.

Дато од Намесничког већа у Пожуну 30. октобра 1760. године

Гроф Јозеф (Јожеф) Илешхази

Лат.

Л. 2

Д – 8

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 7 Е/761.

Пресветли и племенити, мудри и разборити, господо суседи и пријатељи, наше поштовање!

На основу цењеног захтева од 19. октобра у вези са извесним младићем, православним Пантелијом Рубешићем, да ли је он изјавио и открио Јозефу (Јожефу) Хорвату сину грађанина и хирурга (ранара) Сигсмунда (Жигмунда) Хорвата из Сегедина, да ће путовати у Русију, одговарамо вам са дужним поштовањем:

Када је поменути Пантелија Рубешић код нас (у просторије Магистрата) дошао на постављено питање је одговорио: да није о томе ни помишљао а још мање изјавио у присуству наведеног сина Сигсмунда (Жигмонда) Хорвата о описаном преласку (пресељењу).

Уз одговор на тражени извештај препоручујемо се вашој милости.

Лат.

Л. 3

Д – 9

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 1 Суб У/762.

(Наредба Намесничког већа из Пожуна у вези са руским епископом Симеоном Кончаревићем, као и за достављање података о ценама намирница)

Мудри и разборити, наше поштовање!

Упознато је Намесничко веће о томе, да је извесни Руски епископ Симеон Кончаревић, преко наведених прелаза, у државу ову ушао, а одатле се у Пешту упутио.

С тога, Намесничко веће налаже Магистрату да обрати пажњу на евентуални долазак руског епископа и о томе достави извештај.

Такође се налаже Магистрату да достави податке о ценама намирница, са табелом, јер многе жупаније и градови то нису учинили, а Намесничко веће је дужно да свака три месеца о томе шаље податке Дворској канцеларији.

Дато од Намесничког већа у Пожуну, дана 1. фебруара 1762. године.

Гроф Јозеф (Јожеф) Илешхази

Лат.

Л. 2

Д – 10

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 1 Суб И/762.

Мудри и разборити, наше поштовање!

На основу извештаја Дворске канцеларије, обавештава се да су неки руски официри, тачније поручник Лала (Лав, Сава ?) Баригановић и заставник Адам Јозеф Вишњовски, са пратњом и руским пасошима, преко прелаза Кежмарка у Угарску ушли, а одатле пут према Бечу наставили.

Намесничко веће овом Магистрату налаже:

Ако се наведени руски официри у граду овом појаве да се о томе Намесничко веће обавести.

Такође, налаже се, да се у складу са осталим одредбама (наредбама), редовно достављају извештаји Магистрата.

Дато од Намесничког већа у Пожуну, дана 4. јануара 1762. године

Гроф Јозеф (Јожеф) Илешхази

Лат.

Л. 2

Д – 11

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 2 33/762.

(Наредба Намесничког већа из Пожуна да се мотри на евентуалну појаву полицијског надзорника-квартир мајстора – Павла Јулинца који је дошао из Русије у Угарску).

Мудри и разборити, наше поштовање!

Намесничком већу је стигао извештај Дворске канцеларије (Њеног величанства, Двора), да је извесни руски полицијски надзорник (квартир-мајстор) Павле Јулинац, преко прелаза Стрпков (?) у Угарску ушао и наставио преко Токаја и

Пеште у Беч, да би како тврде (како се тврди), за своје рођаке израдио отпуст (дозволу за прелаз) у Русију. Стога се овом Магистрату, на основу царске наредбе, налаже да активно и марљиво мотри и о томе Намесничко веће обавештава.

Дато од Намесничког већа у Пожуну, дана 1. априла 1762. године.

Гроф Пал Балаша (?)

Лат.

Л. 2

Д – 12

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 6 ББ/763.

(Намесничко веће из Пожуна тражи да се у граду објави Патентно писмо (Патент) Марије Терезије о забрани емиграције, условима и кажњавању прекршилаца)

Мудри и разборити, наше поштовање!

Како је намера Њеног величанства да се у држави (краљевини и покрајинама) омогући бољи и срећнији живот становницима, након успостављеног мира, намера је, да се број становника повећа, уз пружање помоћи у томе, те се забрањује емиграција.

Већ крајем 1762. године је послана и 27. јула ове године објављена наредба о казнама (казнени закон – патент) која је објављена и протумачена (објашњена) а и један примерак се доставља.

Магистрату се налаже да, по царској наредби, објави патент, као и да се залаже за његово спровођење.

Дато од Намесничког већа у Пожуну, дана 9. децембра 1763. године

У прилогу је патент Марије Терезије

Гроф Паул (Пал) Балаша

Лат.

Л. 4

Д – 13

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 1 Е/764.

(Први акт)

Мудри и разборити, наше поштовање!

О извесном Лазару Рубешићу Намесничко веће тражи извештај по следећим тачкама (питањима):

Да ли Лазар Рубешић у Слободном краљевском граду Новом Саду борави, или да ли је икада боравио? Да ли има неке поседе и какве? Које је религије (вероисповести)? Да ли је у граду обављао неки посао и када га је напустио? Да ли има жену и које је вероисповести и порекла као и деце? Колико? Којег су пола, вероисповести и узраста, као и где бораве?

Тражи се од Магистрата овог града о наведеним питањима да достави извештај.

Дато од Намесничког већа, у Пожуну, дана 24. децембра 1763. године.

(Други акт – одговор Магистрата Намесничком већу)

Узвишеном Намесничком краљевском већу!

На основу милостиве наредбе Намесничког већа од 24. децембра претходне године, за достављање података о Лазару Рубешићу, понизно извештавамо:

Да је више пута наведени Рубешић, православне вероисповести, код нас у Новом Саду много година боравио и поседује кућу, породичну, у околини града виноград преко Дунава у Петроварадину, који је купљен од жениног мираза. Исти Рубешић сада у Пешти, како смо обавештени борави. Обављао је у овом граду посао сенатора око 9 година, а после 1757. године као узрочник немира и узбуњивања грађана, када је оптужен од стране фишкала Јозефа Денковића вишим инстанцама, и када је парницу у Бечу, код узвишеног двора за своје обештећење покренуо, из службе је, одлуком узвишене Дворске угарске коморе био удаљен и кажњен, никада се више у Беч није вратио, већ је одатле у Русију отишао (преселио се, емигрирао).

Жену, православне вероисповести, рођену у Новом Саду има, као и четворо деце има и то, три сина и једну ћерку, васпитаних у истој вероисповести. Најстарији син, Пантелија, има око 20 година и налази се у Банату (Тамишком), у Вршцу као трговачки калфа, а остали Тимотије, стар 15 година, Гаврило 10 година и ћерка Сузана, 7 година су са мајком у нашем граду.

Са извештајем, који достављамо, са понизним поштовањем остајемо.

Нови Сад, дана 10. јануара 1764. године.

Понизни поданици

Судија и Сенат

Сл. кр. града Новог Сада

Л. 4

Лат.

Д – 14

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 4 К/764.

Мудри и разборити, наше поштовање!

Врховна војна команда Угарске обавестила је Намесничко веће, да је извесни Лазар Рубешић, руски капетан, без пасоша у Русију 1759. године тајно емигрирао и да је одбила молбе главног руског министра Галицина за продају Рубешићеве имовине у граду Новом Саду и захтев за прелазак његове жене и деце у Русију, због нових околности.

У складу са одлуком Врховне војне команде је и распоређено у војном статусу (у војсци).

Тако Магистрату града даје на знање и управљање Намесничко веће.

Дато од Намесничког већа у Пожуну, дана 12. јула 1764. године.

Лат.

Л. 2

Д – 15

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 5 Суб X/765.

Хваљени Магистрату!

Посебно драга господо, обавештен сам о томе да је командант позадине у руској војсци Павле Јулинац са пасошем, издатим од стране Дворске канцеларије на три месеца, треба обратити пажњу на њега и на људе око њега, да не би споме-

нути командант имао прилику за наговарање царско краљевских поданика на емиграцију. Зато, хваљени Магистрат треба са највећом пажњом да надгледа кретање Јулинца.

Петровадин, 14. новембар 1765. године

Нем.

Л. 2

Д – 16

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 1 Суб Р/775.

(Први акт) – Наредба Намесничког већа из Пожуна да се достави извештај по молби протопрезвитера Андрије Николића за одобрење његовом сину Арну Николићу за путовање у Москву (Русија).

Мудри и разборити, наше поштовање!

Андрија Николић, православни протопрезвитер из Новог Сада понизну молбу Њеном величанству (Дворској канцеларији) је упутио да се његовом сину, Арну Николићу изда пасош за одлазак на пола године у Москву (Русију), на основу позива потпуковника руског Александра Цусмо Крстића (Кузму Крстића), који нема деце, па је хтео да Андријином сину остави имовину. Тако треба сазнати: какав је човек Арон Николић? Да ли је световно лице? Колико има година? Да ли је у граду обављао неки посао (службу)? Осим тога какав је живот водио? Овом Магистрату се налаже да о свему овоме обавештење достави.

Дато од Намесничког већа у Пожуну, дана 12. децембра 1774. године.

(Други акт) – Извештај Магистрата по претходној наредби Намесничког већа у пожуну.

Узвишеном Намесничком већу!

На основу милостиве наредбе, а на молбу православног протопрезвитера Андрије Николића нашег, за издавање пасоша његовом сину Арону Николићу, за путовање у Русију, на пола године, извештавамо:

Арон Николић је световно лице, тачније бави се трговином, има око 18 година и недавно је окончао шегртовање у трговини. Поштено и верно је служио, није обављао ни једну градску службу, нема дугова, примеран је син својих родитеља и у потпуности је водио поштен живот. Поврх тога, познато нам је да је поменути молилац (Андрија Николић) ћерку Анастасију имао, која је, пре око 12 година са мужем Константином Димитријевићем, Коловрез званим, у Москву (Русију) са пасошем отишла. 1772 године је из Москве (Русије) стигло обавештење да јој је први муж умро и да се удала за другог, извесног Козму (Кузму) Крстића, који је био заповедник страже (командант) а сада како је молилац начуо, пуковник, а деце они нису имали.

Уз слање извештаја, са поштовањем остајемо.

Са седнице нашег Магистрата дана 9. јануара 1775. године.

Лат.

Л. 4

Д – 17

Предмет бр. : Ф.1. Фас.8 Суб Њ/780. Т (труло)

(Први акт – наредба Намесничког већа из Пожуна)

Мудри и разборити, наше поштовање!

Вишем месту је потребан извештај: Стефан Ожеговић, још недавно сенатор Новог Сада је у Русију емигрирао.

Због тога Магистрату овом налажемо: да о горњем догађају извештај пошаље.

Дато од Намесничког већа у Пожуну, дана 9. октобра 1780. године.

Гроф Георг (Ђерђ) Фекете

(Други акт – одговор Магистрата Намесничком већу)

Узвишеном Намесничком већу!

На основу милостиве наредбе од 9. октобра текуће године понизно извештавамо: не сумњамо да је Намесничко веће наш извештај о емиграцији поменутог Стефана Ожеговића у Русију већ добило али га поново шаљемо.

Тако је Стефан Ожеговић, због сумње на њега, на основу претходне наредбе испитан у Бечу, где је отпутовао са генералицом Микасовић (?), о томе, да ли је, са или без одобрења био у Русији а он је на то негативно одговорио, иако је Дворској канцеларији већ било познато где је он био. С обзиром да је, док се не докаже супротно, својом изјавом повредио грађанску и сенаторску заклетву, ускраћује му се право доласка на седнице Магистрата. На крају, не преостаје нам ништа друго него да се придржавамо краљевских (царских) наредби.

Уз слање понизног извештаја, вишој милости и заштити, у дубоком подаништву остајемо.

Лат.

Л. 5

Д – 18

Предмет бр. : Ф.1. Фас. 13 Суб Y/783.

(Одговор Дворске канцеларије из Беча Магистрату, да се одобрава одлазак Јулијани Јулинац код брата у Русију, односно Украјину, уз издавање пасоша)

Јозеф II Божјом милошћу изабрани римски цар, увек Август (Узвишени); Немачке, Угарске, Чешке, Далмације, Хрватске и Славоније краљ апостолски; надвојвода Аустрије.

Мудри и разборити, верни наши изабрани (поданици)! О условима и стању Јулијане Јулинац ради слања код брата Павла Јулинца у Русију (Украјину), због старог оца и преузимања имовине, у случају његове смрти, на основу Вашег (Магистрата) извештаја од 27. октобра одговарамо, да се Јулијана Јулинац упути у Дворску канцеларију у Беч, да преузме одобрени пасош.

Дато у (надвојводском) граду нашем Бечу, Аустрија, 21. новембра 1783. године.

Гроф Франц (Ференц) Естерхази

Лат.

Л. 2

ИЗВОДИ ИЗ ЗАПИСНИКА СА СЕДНИЦА МАГИСТРАТА СЛОБОДНОГ
КРАЉЕВСКОГ ГРАДА НОВОГ САДА ОД 1754–1757. ГОДИНЕ

Ф.1. 3/17. VI 1754. Књ. 13

1. Тач. Одлука да се изврши ревизија парнице Теодора Карајанковића, против Јеле, жене Лазара Јовановића, који се одселио (иселио) у Русију.

Лат.

Ф.1. 3/24. VII 1754. Књ. 13

7. Тач. (Наставак са претходне седнице од 23. VIII)

Одлука, да се изврши наплата потраживања у корист Јелене, жене Ацка (Ацкониса) Бугарског, који се преселио (иселио) у Русију против Максима Земунчевића.

Лат.

Ф.1. 3/22. II 1755. Књ. 13

3. Тач. Закључак, по молби Лазара Вучковића из Футога са обрзложењем да он не може добити износ новца који тражи, након продаје трговачке робе свог сина Димитрија, који се преселио (иселио) у Русију, пошто су његови дугови много већи од оних које је Лазар навео.

Лат.

Ф.1. 3/9. IV 1755. Књ. 13

2. Тач. (Наставак седнице од 8. IV) –

Одлука, да се по молби Лазара Вучковића из Футога пошаље извештај Бачкој жупанији са спецификацијом продате робе његовог сина Димитрија који се иначе одселио (иселио) у Русију због дугова.

Лат.

Ф.1. 3/9. IV 1755. Књ. 13

6. Тач. Одлука, по наредби Намесничког већа, у вези са информацијом о емиграцији Лукач Ференца (Фрање), Хадаши Шандора и Перхе Николаса (?) из града Дорога у Русију, да ће се предузети потребне мере опреза у таквим случајевима.

Лат.

Ф.1. 3/23. XI 1756. Књ. 13

2. Тач. Одговор Магистрата по наредби намесничког већа из Пожуна да нису издати пасоши ћерки и сину поседника Стратимировића из Кулпина као ни капетану Пишевићу (Пишчевићу), који су емигрирали у Русију.

Лат.

Ф.1. 3/19. IV 1757. Књ. 13

8. Тач. Прочитан је допис из војног места (града) Карловаца у Сремском округу у коме се моли Магистрат за достављање одговора о томе, да ли су испитани ухапшеници Пантелија Брашковић и Никола Станисављевић, а такође и да се провере оптужбе против бележника Јована Баловића из Карловаца (кога је потказао извесни Ђура Маровић) о издавању 5 или 6 пасоша са печатом Карловаца те омогућио да 6 особа емигрира у Русију.

Лат.

Ф.1. З/19. IV 1757. Књ. 13

9. Тач. Магистрат потврђује да је примљен допис из Карловаца са оптужбом против бележника Јована Баловића, као и да ће се с тим у вези извршити испитивање. такође моли да се достави изјава Максима Таборовића из Карловаца ради упоређивања са изјавама Брашковића и Станисављевића, као и да се он спроведе у Карловце ради суочавања са њима.

Лат.

РЕЗИМЕ / SUMMARY

У раду се наводе примери архивских докумената изабраних из архивског фонда *Магистрат слободног краљевског града Новог Сада*, који се чува у Историјском архиву Новог Сада. Изабрани документи се односе на период од 1753. до 1783. године. Већина ових докумената су упутства Намесничког већа у Пожуну градској власти Новог Сада за спровођење појединих наредби и радњи у вези с лицима која се исељавају у Русију, а на пропутовању се, краће или дуже време, задржавају у Новом Саду. Представљени су и документи о кршењу забрана исељавања у Русију и о истрази против градских чиновника због недозвољеног издавања пасоша за одлазак у Русију (Лазар Рубешић, Јован Балевић).

Аутор је представио и специфичну врсту докумената – изводе из записника са седница Магистрата Новог Сада на којима су разматрана питања исељавања у Русију и питања у вези са боравком у Новом Саду мањих или већих група исељеника, односно Срба-руских официра који су врбовали људе за одлазак у Русију.

*

The paper presents examples of archive documents selected from the archive fund *Magistrate of the Free Royal Town of Novi Sad* kept in the Historic Archive in Novi Sad. The selected documents refer to the period from 1753 to 1783. The majority of these documents contain instructions of the Regent Council in Pozun to the township authorities of Novi Sad for implementation of certain orders and activities related to people moving to Russia and who spent a shorter or longer period time in Novi Sad on their way to Russia. The paper also presents documents about the breaching of migrations bans to Russia and about investigations against city officials due to illegal issuance of passports for leaving for Russia (Lazar Rubesic, Jovan Balevic).

The author also presented a specific type of document – abstract from the records of the meetings of the Magistrate Novi Sad where the issues of migration to Russia were considered and questions related to the stay of smaller or larger groups of migrants and Serbs-Russian officers in Novi Sad who were recruiting people for migration to Russia.